

СВЕТИ САВА

Свети Сава је једна од најзначајнијих личности из српске историје. Овај монах, дипломата, просветитељ, књижевник и први архиепископ аутокефалне Српске православне цркве својим делима оставио је дубок траг у српском народу. Рођен је у другој половини 12. века као Растко Немањић, најмлађи син великог жупана Стефана Немање. Када је имао петнаест година, побегао је на Свету гору и замонашио се у манастиру Светог Пантелејмона и добио име Сава. Неколико година касније, Стефан Немања се придружио сину Сави на Светој гори, оставивши престо свом другом сину Стефану. Стеван Немања се замонашио и добио име Симеон. Отац и син 1198. године оснивају манастир Хиландар, једини српски манастир на Светој гори.

Убрзо након смрти Светог Симеона, почетком 13. века, у Србији је избио грађански рат око престола између Савине браће Вукана и Стефана. Свети Сава се 1208. године ради тога враћа у Србију и мири браћу. Договорено је да на власти остане Стефан.

За време боравка у Србији Свети Сава се посветио оснивању манастира, њиховој организацији и образовању свештенства и народа. Манастири нарочито од Савиног времена постају центри

образовања. Свети Сава је и утемељивач српске средњовековне књижевности. Написао је *Карејски типик*, *Хиландарски типик* и *Студенички типик*, дела уско везана за организацију манастира. Почетак *Студеничког типика* Свети Сава је посветио своме оцу Стефану Немањи, ктитору манастира Студнице, у којем највише описује монашки живот овог великог владара. Касније се тај почетак издвојио као *Житије Светог Симеона*.

Свети Сава је обављао и дипломатске послове у име српске државе. Његовим деловањем Српска православна црква је 1219. године добила аутокефалност (самоуправу), а Свети Сава постаје први српски архиепископ. Све до тада Српска православна црква није била самостална. Била је подређена Охридској архиепископији. После овог дипломатског успеха, пише *Законоправило*, основни законик тадашње српске цркве и државе. Седиште српске архиепископије био је манастир Жича. Ту је архиепископ Сава крунисао свог брата Стефана за краља, те је Стефан као први српски краљ прозван Првовенчани.

Свети Сава је умро у Трнову у Бугарској 1236. године када се враћао из Свете земље у Србију. Сахрањен у манастиру Милешева све до 1594. године, када су мошти отели Турци и спалили их у Београду, на Врачару. Ту је данас подигнут храм Светог Саве. Српски народ празнује Савиндан 27. јануара и то је слава свих српских школа.

